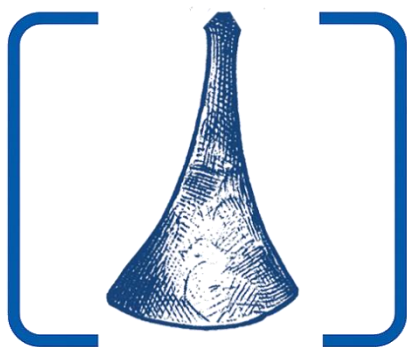

ŚWIĘTOKRZYSKI INFORMATOR ARCHEOLOGICZNY

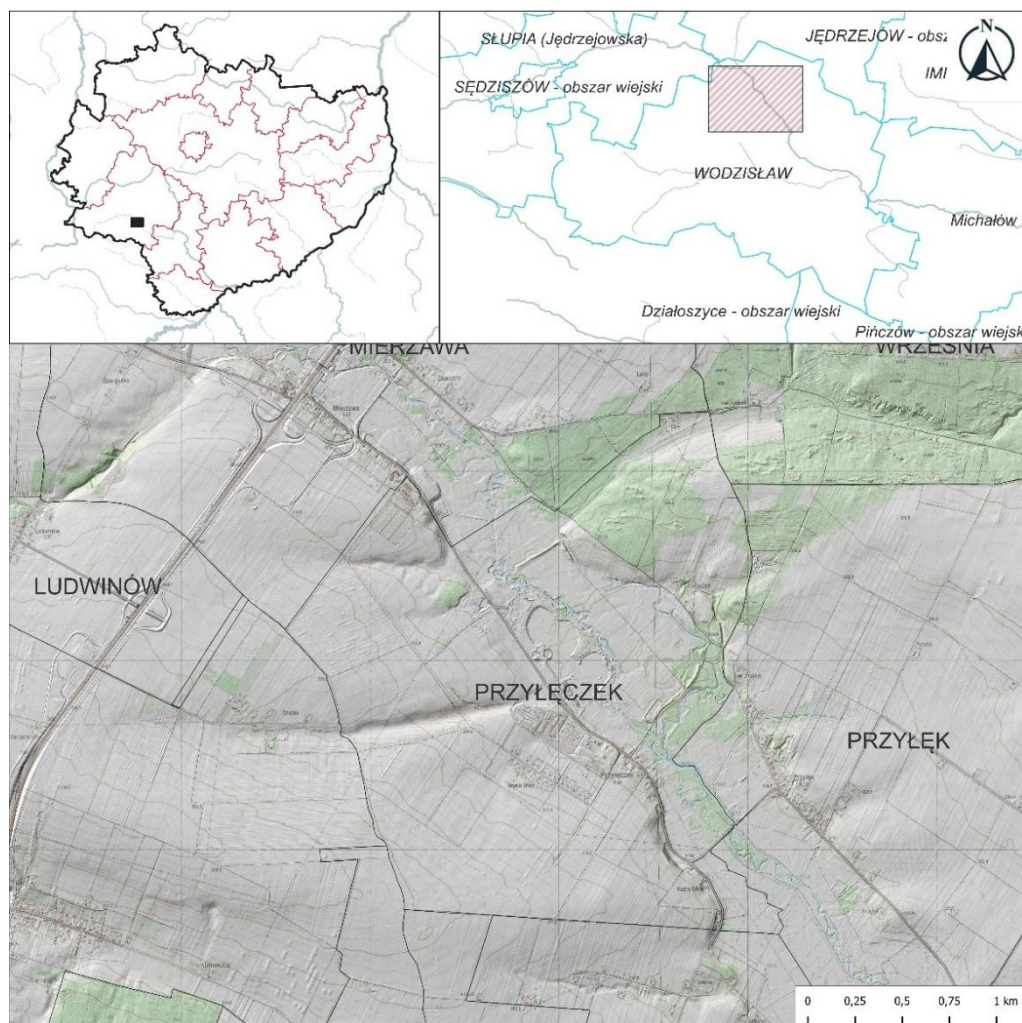
ODKRYCIA

NR 2/2025

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków
w Kielcach
ul. Ignacego Paderewskiego 34A, 25-502 Kielce
tel. 41 330 18 00
e-mail: sekretariat@wuoz.kielce.pl

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków
Delegatura w Sandomierzu
ul. Juliusza Słowackiego 17, 27-600 Sandomierz
tel. 15 832 30 00
e-mail: sandomierz@wuoz.kielce.pl

ZAWIESZKA W KSZTAŁCIE MINIATUROWEGO TOPORA Z PRZYŁĘCZKA,
GM. WODZISŁAW, POW. JĘDRZEJOWSKI
– STAN. 14 (AZP 92-59/17)

OPIS:

Z miejscowości Przylęczek, gm. Wodzisław, pochodzi srebrna zawieszka w kształcie miniaturowego topora, datowana na okres wpływów rzymskich. Zaopatrzona jest w okrągły otwór o średnicy ok. 4 mm, umiejscowiony prostopadłe do płaszczyzny zawieszki. Powstałe w ten sposób wieszadelko było pierwotnie ostro profilowane od góry, obecnie jednak jest uszkodzone z powodu złego stanu zachowania materiału. Wysokość całej zawieszki wynosi 2,9 cm, szerokość topora w najszerszym miejscu 1,7 cm, zaś szerokość za-

wieszki na wysokości otworu mocującego to ok. 0,5 cm, w tym miejscu – 0,4 cm. Powierzchnia zawieszki jest gładka, bez zdobień. Obrys boków oraz ostrza topora jest asymetryczny i łagodnie zaokrąglony (Ryc. 1). Zawieszkę można przyporządkować do typu 6 według typologii Kokowskiego (KOKOWSKI 1998).

To kolejne znalezisko zawieszki w kształcie miniaturowego topora z terenu województwa świętokrzyskiego. Wiosną 2007 r. w sąsiedztwie kościoła parafialnego pw. Św. Trójcy w Zawichoście, pow. sandomierski, od-

kryto egzemplarz zdobiony po obrysie boków – poczynając od wierzchołka – ornamentem w postaci zygzakowatej linii wykonanej stempelkiem (FLOREK 2008).

W miejscowości Kliszów, pow. pińczowski, w trakcie weryfikacyjnych powierzchniowych badań archeologicznych doliny Nidy odkryto zawieszkę w kształcie równoramiennego trójkąta o łukowatej podstawie, zaopatrzoną w profilowane wieszadelko. Zawieszka ta posiada cechy odpowiadające typom 3 oraz 5 według klasyfikacji Kokowskiego (CZERNEK 2015, 172) – Ryc. 3. Znaleźiska takich wisiorów znane są przede wszystkim z kręgu kultur nadłabskich i bałtyjskich, a także z zespołów sarmackich (typ 3) oraz ze środkowego dorzecza Dunaju i Cisy (typ 5).

DATOWANIE:

Najwcześniejsze egzemplarze tego typu zawieszek pojawiają się w fazie C2 okresu rzymskiego, zwiększając swój udział w fazie C3 oraz wczesnym odcinku okresu wędrówek ludów (KOKOWSKI 1998, 101-102).

OKOLICZNOŚCI ODKRYCIA:

Poszukiwania zabytków z użyciem detektora metali, prowadzone w oparciu o pozwolenie konserwatorskie. Odkrywca: Jędrzejowska Grupa Poszukiwawcza „Trakt”. Zabytek skatalogowany pod nr inw. A.21. Przekazany w depozyt Muzeum Regionalnego w Pińczowie.

LITERATURA:

CZERNEK D. 2015: *Nowe materiały kultury przeworskiej odkryte w ramach weryfikacyjnych badań powierzchniowych doliny Nidy, województwo świętokrzyskie, w latach 2009-2014*, [w:] *Barbari Superiores et Inferiores. Archeologia Barbarzyńców 2014*, red. L. Tyszler, E. Droberjar. Łódź-Wieluń, s. 165-184.

KOKOWSKI A. 1998: *Metalowe wisioriki w kształcie topora na terenie Barbaricum na północ i północny-wschód od limesu rzymskiego, w okresie rzymskim i we wczesnym średniowieczu*, [w:] *20 lat archeologii w Masłomęczu. Tom 1*, red. J. Ilkjaer, A. Kokowski. Lublin, s. 99-116.

FLOREK M. 2008: *Nowe znaleziska zawieszek w kształcie miniatury topora z okresu rzymskiego*, *Archeologia Polski Środkowowschodniej* 10, s. 194-214.

Ryc. 1 – zawieszka z Przylęczka (nr inw. A.21).

Ryc. 2 – zawieszka z Kliszowa (nr inw. Kli-Ma 9/11/3).

Daniel Czernek
Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków
w Kielcach
ORCID: 0009-0001-1615-0033